

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2003

Julkaistu Helsingissä 22 päivänä heinäkuuta 2003

N:o 696—700

SISÄLLYS

N:o		Sivu
696	Laki valmiuslain muuttamisesta	2799
697	Laki valtion korvauksesta eräille Neuvostoliiton partisaani-iskujen kohteeksi joutuneille henkilöille	2804
698	Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta	2806
699	Sisäasiainministeriön asetus rajavartiolaitoksen menetelmistä voimakeinojen käyttämisessä ja kulkuneuvon pysäyttämisessä	2808
700	Maa- ja metsätalousministeriön ilmoitus maa- ja metsätalousministeriön asetuksesta kasviuotteiden maahantuonnissa, maastaviennissä ja markkinoinnissa noudatettavista kasvinsuojelun vaatimuksista annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen muuttamisesta	2814

N:o 696

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 18 päivänä heinäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, *muutetaan* 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetun valmiuslain (1080/1991) 11—13 § ja *lisätään* lakiin uusi 12 a, 12 b ja 40 b—40 d § seuraavasti:

11 §

Tämän lain 12 ja 12 a §:ssä tarkoitetaan:

1) *Suomessa asuvalla* luonnollista tai oikeushenkilöä, jonka kotipaikka on Suomessa, sekä Suomessa sijaitsevaa ulkomaista sivuliikettä;

2) *ulkomailla asuvalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka kotipaikka ei ole Suomessa, sekä ulkomailla sijaitsevaa suomalaista sivuliikettä;

3) *maksuvälineellä* seteleitä, maksuliikkeessä yleisesti käytettyjä metallirahoja, sähköistä rahaa, pankkivekseleitä, shekkejä ja muita niihin rinnastettavia maksuosoituksia, ja *ulkomaisilla maksuvälineillä* maksuvälineitä, jotka ovat ulkomaan rahan määräisiä tai sisältävät oikeuden maksuun ulkomaan rahana;

4) *arvopaperilla* arvopaperimarkkina- (495/1989) tarkoitettua arvopaperia sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä annetun lain (772/1988) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vakioitua johdannaissopimusta, siihen rinnastettavaa johdannaissopimusta, sekä muuta johdannaissopimusta; ja *ulkomaisella arvopaperilla* arvopaperia, joka on ulkomailla asuvan liikkeeseen laskema, ja tällaiseen arvopaperiin kohdistuvaa oikeutta;

5) *saamistodisteilla* velkakirjoja, vekseleitä, talletustodistuksia, pankkikirjoja sekä muita niihin rinnastettavia sitoumusasiakirjoja.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan ulkomailla asuvaksi määritellä myös kansainvälinen rahoitus- tai muu laitos, jonka kotipaikka on Suomessa.

Mitä tämän lain 12 ja 12 a §:ssä säädetään

HE 200/2002
LJL 2/2003
PuVM 1/2003
EK 14/2003

arvopaperista, sovelletaan vastaavasti arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitettuun arvo-osuuteen.

12 §

Valtioneuvoston asetuksella voidaan sääntää:

1) että arvopapereiden, maksuvälineiden ja saamistodisteiden maastavienti ja maahan-tuonti ovat kiellettyjä tai että ne ovat sallittuja valtioneuvoston asettamin ehdoin vain nime-tyn valtion viranomaisen luvalla;

2) että Suomessa asuva on korvausta vastaan velvollinen valtioneuvoston vahvis-tamalla tavalla luovuttamaan tai siirtämään nimetyille valtion viranomaiselle omistamansa tai hallussaan olevat ulkomaiset maksuväli-neet, ulkomailla olevat Suomen rahan mää-räiset maksuvälineet, ulkomaiset arvopaperit sekä saamiset ulkomailla asuvalta (*kotiutta-misvelvollisuus*) ja että nimetyllä valtion viranomaisella on oikeus valtioneuvoston asettamin ehdoin myöntää lupa poiketa kotiuttamisvelvollisuudesta;

3) että sellaiset toimet ovat kiellettyjä, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suomessa asuvan omistuksessa tai hallussa olevien ulkomaisten maksuvälineiden, arvopaperei-den tai ulkomailla asuvalta olevien saamisten määrää tai laatua, ja sellaiset Suomessa asuvan ja ulkomailla asuvan väliset toimet, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suo-messa asuvan varojen tai velkojen määrää tai laatua, tai että edellä mainitut toimet ovat sallittuja valtioneuvoston asettamin ehdoin vain nimetyn valtion viranomaisen luvalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan Suo-men Pankki, Rahoitustarkastus, Vakuutusval-vontavirasto tai muu valtion viranomaisen oikeuttaa huolehtimaan tämän pykälän nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, suoritetaanko 1 momentin 2 kohdassa tarkoi-tetusta kotiuttamisvelvollisuudesta maksetta-va korvaus Suomen rahana vai kotiutettavana ulkomaan rahana ja onko luovuttajalla tai siirtäjällä oikeus valita näiden perusteiden väliltä. Korvausta määrättäessä noudatetaan sitä kurssia, jota Suomen Pankki luovutus-hetkellä valuutanvaihdossaan soveltaa. Kor-vaus suoritetaan noudattaen 37 §:ssä säädet-tyjä periaatteita.

12 a §

Valtioneuvosto voi 2 §:n 1—4 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa valvoa ja sään-nöstellä rahoitusmarkkinoita ja vakuutustoi-mintaa sekä asetuksella sääntää:

1) rahoitusmarkkinoilla ja vakuutustoimin-nassa noudatettavista koroista;

2) indeksiehtojen käytön rajoituksista;

3) luotonantoa ja niiden vakuuksia sekä Suomessa asuvan talletuksia ja muita yleisöltä vastaanotettuja takaisinmaksettavia varoja koskevista velvoitteista ja rajoituksista;

4) luotto- ja rahoituslaitosten, rahastoyhti-öiden ja sijoituspalveluyritysten sekä vakuu-tus- ja eläkelaitosten sijoituksia koskevista velvoitteista ja rajoituksista;

5) arvopapereiden liikkeeseenlaskua, kaup-paa ja välitystä sekä henkivakuutusten myön-tämistä ja välitystä koskevista rajoituksista, kuten arvopapereiden kaupan rajoittamisesta tai kieltämisestä ja sijoitussidonnaisten hen-kivakuutusten myöntämisen rajoittamisesta tai kieltämisestä;

6) maksuliikettä koskevista rajoituksista, kuten tilisiirtojen rajoittamisesta tai kieltämi-sestä;

7) arvopaperikaupan selvitystoiminnan ja arvo-osuusrekisterin toiminnan keskeyttämi-sestä tai rajoittamisesta;

8) poikkeuksia luottolaitoksille, sijoituspal-veluyrityksille sekä vakuutus- ja eläkelaitok-sille säädetyistä vakavaraisuusvaatimuksista;

9) luotto- ja rahoituslaitosten, sijoituspal-veluyritysten, rahastoyhtiöiden, arvopaperi-pörssin, arvopaperikeskuksen ja optioyhtei-sön sekä vakuutus- ja eläkelaitosten kirjan-pidosta ja tilinpäätöksestä sekä tervehdyttä-misestä, selvitystilasta ja konkurssista;

10) poikkeuksia talletussuojarahastoa, si-joittajien korvausrahastoa, kirjausrahastoa ja selvitysrahastoa koskevista velvoitteista, kun-ten poikkeuksia velvollisuudesta kartuttaa rahastoja tai velvollisuudesta maksaa korva-uksia rahaston varoista;

11) muista luotto- ja rahoituslaitosten, rahastoyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten sekä muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaa ja hinnoittelua koskevista kielloista, poikkeuksista ja rajoituksista;

12) poikkeuksia vakuutus- ja eläkelaitosten vastuuvelan ja eläkevastuun laskemista ja kattamista koskevista vaatimuksista;

13) poikkeuksia henki- ja vahinkovakuutus sopimusten voimassaolosta, ehdoista ja takaisinostosta sekä vakuutusmaksuista ja -korvauksista;

14) sellaisten korvauksien maksamisesta johtuvien kustannusten tasoittamisesta vakuutuslaitosten kesken, jotka 13 kohdan tai vakuutus sopimuslain (543/1994) 37 a §:n nojalla on jouduttu maksamaan sopimusehdoja laajemmin;

15) muista vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutus alalla toimivien toimintaa koskevista kielloista, poikkeuksista ja rajoituksista.

Tämän pykälän säännöksiä henkivakuutuksesta sovelletaan vastaavasti muuhun eläkevakuutukseen kuin lakisääteiseen eläkevakuutukseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan Suomen Pankki, Rahoitustarkastus, Vakuutusvalvontavirasto tai muu valtion viranomaisen oikeuttaa huolehtimaan tämän pykälän nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta.

12 b §

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta antaa poikkeusoloissa takuun vakuutuslaitoksen myöntämälle vahinkovakuutukselle sen varalta, että vakuutustapahtuman sattuessa vahingon määrä ylittää takuusitoumuksessa määrätyn enimmäismäärän (*poikkeusolojen vakuutustakuu*). Valtioneuvosto vahvistaa poikkeusolojen vakuutustakuihin sovellettavat yleiset sopimusehdot. Poikkeusolojen vakuutustakuu saadaan antaa ainoastaan, jos:

1) vahinkovakuutusta voidaan pitää välttämättömänä väestön toimeentulon tai maan talouselämän turvaamiseksi poikkeusoloissa; ja

2) poikkeusolojen luonne huomioon ottaen asianmukaista jälleenvakuutussuojaa ei ole saatavilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vahinkovakuutuksessa vakuutuksen kohteena tai vakuutettuna voi olla:

1) suomalainen kauppa-alue, ilma-alue, ajoneuvo tai raideajoneuvo;

2) 1 kohdassa tarkoitettu aluksessa tai ajoneuvossa kuljetettava tavara;

3) ulkomainen kauppa-alue, ilma-alue, ajoneuvo tai raideajoneuvo ja siinä kuljetettava

tavara, kun kysymyksessä oleva tavara on Suomelle tärkeä;

4) 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu aluksessa tai ajoneuvossa työskentelevä henkilö, kun kysymyksessä on lakisääteinen tapaturmavakuutus;

5) väestön toimeentulon tai maan talouselämän turvaamiseksi välttämätön muu etuus.

Poikkeusolojen vakuutustakuusta voidaan periä takuumaksu, jonka suuruutta määrättäessä on otettava huomioon poikkeusolojen luonne ja mahdollisuuksien mukaan valtiolle aiheutuvan riskin laatu ja laajuus. Lisäksi poikkeusolojen vakuutustakuusta koskevista päätöksistä voidaan periä käsittelymaksu, joka määrätään vakuutustakuuasioden käsitteystä aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia vastaavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin säätää periaatteista, joiden mukaan takuumaksu ja käsittelymaksu määrättyvät.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa poikkeusolojen vakuutustakuissa valtion vastuun määrä saa olla enintään 200 miljoonaa euroa kutakin vahinkoa kohden ja yhteensä enintään 2 000 miljoonaa euroa kaikista vahingoista kalenterivuotta kohden.

Valtioneuvosto voi päättää, että poikkeusolojen vakuutustakuiden myöntäminen ja hallinnointi kokonaan tai osaksi siirretään 40 b §:ssä tarkoitettujen poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan tehtäväksi.

Poikkeusolojen vakuutustakuusta on muutoin voimassa, mitä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annettussa laissa (449/1988) säädetään valtiontakuusta.

13 §

Valtioneuvosto voi asetuksella laajentaa Suomen Pankin, Rahoitustarkastuksen, Vakuutusvalvontaviraston tai muun valtion viranomaisen tehtäviä ja toimivaltaa siinä määrin kuin on tarpeen 12 ja 12 a §:n säännösten täytäntöön panemiseksi.

Valtioneuvoston on ennen Suomen Pankkia koskevan asetuksen antamista pyydettävä pankkivaltuuston lausunto. Lausuntoa ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos pankkivaltuusto on tehnyt valtioneuvostolle esityksen Suomen Pankin tehtävien ja toimivallan laajentamisesta.

6 luku

Varautuminen

40 b §

Valtioneuvosto asettaa poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Toimikunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsentä. Puheenjohtajalla ja vähintään kahdella muulla jäsenellä on oltava sellainen vakuutustoiminnan tuntemus kuin toimikunnan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Jos toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tai muu jäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, sosiaali- ja terveysministeriö määrää hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden puheenjohtajan, varapuheenjohtajan tai jäsenen.

Toimikunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä ovat saapuvilla. Toimikunnassa päätökset tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaali ratkaistaan kuitenkin arvalla.

Toimikunnalla on oikeus käyttää asiantuntijoita.

Toimikunnan puheenjohtajan, muiden jäsenten ja asiantuntijoiden palkkiot vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

40 c §

Poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan tehtävänä on:

1) seurata ja arvioida sosiaali- ja terveysministeriön apuna huoltovarmuuteen vaikuttavia tekijöitä 12 b §:n soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä;

2) valmistella 12 b §:ssä tarkoitettuihin poikkeusolojen vakuutustakuihin sovellettavat yleiset ehdot;

3) valmistella 12 b §:n 3 momentissa tarkoitettun takuumaksun ja käsittelymaksun perusteet;

4) hoitaa muut sosiaali- ja terveysministeriön määräämät poikkeusolojen vakuutustakuihin liittyvät selvitys-, tutkimus- ja valmistelutehtävät;

5) myöntää ja hallinnoida poikkeusolojen vakuutustakuita sen mukaan kuin valtioneuvosto 12 b §:n 5 momentin nojalla päättää.

Toimikunnan on vuosittain viimeistään maaliskuussa annettava sosiaali- ja terveysministeriölle kertomus toiminnastaan.

Toimikunnan on poikkeusolojen vakuutustakuiden käsittelyssä ja hallinnoinnissa noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) ja kielilaissa (148/1922) säädetään.

40 d §

Poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnalla on oikeus saada poikkeusolojen vakuutustakuiden myöntämistä ja hallinnointia varten välttämättömät tiedot viranomaisilta sekä vakuutus- ja eläkelaitoksilta sen estämättä, mitä vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen luovuttamisesta muualla laissa säädetään.

Toimikunnan jäseniin, asiantuntijoihin ja muihin toimikunnan tehtäviä hoitaviin sovelletaan virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan toimikunnan tehtäviä.

Toimikunnan tässä laissa tarkoitettu toiminnan julkisuuteen sovelletaan sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:n säännöksiä. Toimikunnan on annettava valtioneuvostolle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä ajassa toiminnastaan tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa tai vakuutustoimintaa koskevissa laeissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Tarkempia säännöksiä toimikunnan hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Tällä lailla kumotaan henkivakuutuksesta sodan aikana 24 päivänä lokakuuta 1939 annettu laki (364/1939) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 24 päivänä lokakuuta 1939 annettu sotavakuutuslaki (365/1939), sotavakuutuslain täytäntöönpanosta 25 päivänä marraskuuta 1988 annettu asetus (993/1988) sekä valtion vakuutusliikkeen alasta ja yleisistä perusteista 23 päivänä maaliskuuta 1943 annettu valtioneuvoston päätös (270/1943).

Kumotun sotavakuutuslain 2 §:ssä tarkoi-

tetun valtion sotavakuutuslautakunnan on viipymättä ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, joita lautakunnan tekemien sopimusten irtisanominen ja lautakunnan toiminnan muu lopettaminen edellyttävät. Lautakunnan on suoritettava tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet 31 päivään joulukuuta 2003 mennessä. Kumotun sotavakuutuslain ja sen nojalla annettuja kumottuja säännöksiä sovelletaan, kunnes sotavakuutuslautakunnan toi-

mina on lopetettu, kuitenkin enintään 31 päivään joulukuuta 2003.

Sosiaali- ja terveysministeriön on huolehdittava sotavakuutuslautakunnan hallinnoimien varojen tulouttamisesta valtion talousarvioon.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Naantalissa 18 päivänä heinäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos*

N:o 697

Laki**valtion korvauksesta eräille Neuvostoliiton partisaani-iskujen kohteeksi joutuneille henkilöille**

Annettu Naantalissa 18 päivänä heinäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tämän lain mukaan suoritetaan korvausta henkilölle sairauden johdosta, joka on aiheutunut vuosina 1939—1945 Neuvostoliiton partisaaniosastojen tai muiden vastaavien aseellisten erikoisjoukkojen hyökkäyksestä, jos sairauden syntyminen todennäköisillä syillä liittyy mainitun hyökkäyksen aiheuttamaan poikkeukselliseen järkytykseen.

Korvausta ei saa kuitenkaan henkilö, joka saa korvausta tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettusta sairaudesta sotilasvammalain (404/1948) nojalla.

2 §

Korvauksen määrä

Korvausta suoritetaan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle kertakorvauksena 1 500 euroa.

3 §

Korvauksen hakeminen ja maksaminen

Korvaushakemus on toimitettava Valtio-

konttorille viimeistään vuoden 2004 elokuun loppuun mennessä. Myöhästyneenä saapunutta hakemusta ei tutkita.

Korvaushakemukseen on liitettävä lääkärintlausunto 1 §:n 1 momentissa mainitusta sairaudesta. Lääkärintlausunnon hankkimisesta ei suoriteta korvausta tämän lain nojalla.

Valtiokonttori myöntää ja maksaa tämän lain mukaiset korvaukset.

4 §

Muutoksenhaku

Valtiokonttorin tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä saa valittaa vakuutusoikeuteen. Muutosta haetaan kirjallisella valituksella viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona valittaja sai päätöksestä tiedon.

Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu valittajan ilmoittamaan osoitteeseen.

Vakuutusoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

5 §

Voimaantulo

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2003.

Naantalissa 18 päivänä heinäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 698

Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta

Annettu Helsingissä 10 päivänä heinäkuuta 2003

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä, säädetään televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 16 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 394/2003:

1 §

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 16 §:n 1 momentissa tarkoitettuna eurooppalaisena ohjelmana pidetään ohjelmaa, jonka tekemiseen osallistuneista työntekijöistä pääosa asuu yhdessä tai useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai rajat ylittävistä televisiolähetyksistä tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 87/1994) sopimuspuolena olevassa valtiossa:

1) jos ohjelman on tuottanut yksi tai useampi yhteen tai useampaan näistä valtioista sijoittautunut tuottaja;

2) jos ohjelman tuotantoa on valvonut ja ohjannut yksi tai useampi yhteen tai useampaan näistä valtioista sijoittautunut tuottaja; tai

3) jos kysymyksessä on yhteistuotanto-ohjelma, jonka kokonaiskustannuksista näihin valtioihin sijoittautuneiden tuottajien osuus muodostaa valtaosan eikä ohjelman tuotannon valvonta ole näiden valtioiden ulkopuolelle sijoittautuneiden tuottajien vastuulla.

Ohjelmaa pidetään eurooppalaisena myös silloin, jos ohjelman ovat tuottaneet tuottajat, jotka ovat sijoittautuneet yhteen tai useampaan sellaiseen kolmanteen eurooppalaiseen valtioon, jonka kanssa Euroopan yhteisö on tehnyt audiovisuaalista alaa koskevia sopimuksia. Edellytyksenä on kuitenkin, että

tuottajat ovat tuottaneet ohjelman yksin tai yhteistuotantona yhden tai useamman Euroopan talousalueelle sijoittautuneen tuottajan kanssa ja että pääosa tuotantoon osallistuneista työntekijöistä asuu yhdessä tai useammassa eurooppalaisessa valtiossa.

2 §

Ohjelmaa pidetään eurooppalaisena ohjelmana, jos se on tuotettu Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion ja kolmannen valtion kahdenvälisen yhteistuotantoa koskevan sopimuksen mukaisesti. Edellytyksenä on kuitenkin, että Euroopan talousalueelle sijoittautuneiden tuottajien osuus muodostaa suurimman osan ohjelman tuotantokustannuksista ja että ohjelman tuotannon valvonta ei ole yhden tai useamman Euroopan talousalueen ulkopuolelle sijoittautuneen tuottajan vastuulla.

3 §

Ohjelmaa, jota 1 tai 2 §:n perusteella ei pidetä eurooppalaisena ohjelmana mutta joka on pääosin yhdessä tai useammassa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuvien työntekijöiden tekemä, pidetään eurooppalaisena ohjelmana suhteessa, joka vastaa Euroopan talousalueelle sijoittautuneiden tuottajien osuutta kokonaiskustannuksista.

4 §
Tämä asetus tulee voimaan 25 päivänä
heinäkuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan televisio- ja
radiotoiminnasta 15 päivänä tammikuuta
1999 annettu asetus (14/1999).

Helsingissä 10 päivänä heinäkuuta 2003

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Neuvotteleva virkamies Juhapekka Ristola

N:o 699

Sisäasiainministeriön asetus**rajavartiolaitoksen menetelmistä voimakeinojen käyttämisessä ja kulkuneuvon pysäyttämisessä**

Annettu Helsingissä 17 päivänä heinäkuuta 2003

Sisäasiainministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 12 päivänä maaliskuuta 1999 rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) 67 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 229/2000:

1 §

Säädöserusta

Rajavartiomiehen toimivaltuuksista käyttää virkatehtävää suorittaessaan voimakeinoja ja määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi säädetään rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999, jäljempänä *rajavartiolaki*) 16 §:n 1 momentissa ja 24 §:ssä. Rajavartiomiehen oikeudesta rajanylityspaikan sulkemiseen ja eristämiseen sekä häiritsevästi käyttäytyvän henkilön poistamiseen rajanylityspaikalta säädetään rajavartiolain 15 §:ssä. Rajavartiomiehen toimivaltuudesta poliisin pyynnöstä yksittäistapauksessa suorittaa valvonta-alueellaan sellaisia poliisilaissa (493/1995) tarkoitettuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvia kiireellisiä poliisin tehtäviä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa, säädetään rajavartiolain 9 §:n 1 momentissa ja 23 §:ssä. Rajavartiomiehen voimankäyttö- ja suojavälineistä säädetään rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (269/2000) 41 §:ssä.

Tämä asetus ei koske aluevalvontalaissa (755/2000) tarkoitettuja voimakeinojen käyttöä. Tämä asetus ei myöskään koske rajavar-

tiolaitoksen toimintaa rajavartiolain 7 §:ssä säädettyissä sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävissä.

2 §

Muut noudatettavat säännökset

Voimakeinoja käytettäessä ja kulkuneuvoa pysäytettäessä on otettava muun ohella erityisesti huomioon myös työturvallisuuslain (738/2002) säännökset.

Jokaiselle kuuluvasta oikeudesta hätävarjeluun sekä oikeudesta voimakeinojen käyttöön pakkotilassa säädetään rikoslaissa (39/1889).

3 §

Sovellettamisala

Tätä asetusta sovelletaan rajavartiomiehiin, jotka virkatehtävässään joutuvat käyttämään voimakeinoja tai varautumaan niiden käyttämiseen, sekä rajavartiomiehiin, jotka virkatehtävässään joutuvat pysäyttämään toisen kuljettaman kulkuneuvon tai rajoittamaan sen kulkua.

4 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa:

1) *ammuksella* tarkoitetaan ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen avulla ammuttavaa luotia, haulia ja muuta tarviketta, joka voi aiheuttaa vaaraa ihmiselle;

2) *ampuma-aseella* tarkoitetaan ampuma-aselain (1/1998) 2 §:n 1 momentissa määriteltyä välinettä;

3) *ampuma-aseella uhkaamisella* tarkoitetaan aseensa suuntaamista siten, että kohdehenkilöllä on yleisen elämänkokemuksen mukaan perusteltu syy otaksua joutuvansa aseellisten voimakeinojen kohteeksi, jollei hän noudata käskyä, jota rajavartiomies aseella tehostaa;

4) *aseenkäytöllä* tarkoitetaan ampuma-aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista;

5) *esteellä* tarkoitetaan kulkuneuvon reitille asetettua kulkuneuvoa, muuta esinettä tai rakennelmaa, jonka avulla pyritään estämään pakenevan kulkuneuvon kulku tai estämään vaarallinen teko;

6) *kaasuumuksella* tarkoitetaan ampuma-aseella ammuttavaa ammusta, joka levittää kohteessaan ilmaan kyynelkaasua tai käyttö- tarkoitukseltaan ja vaikutukseltaan siihen verrattavaa lamaanuttavaa ainetta;

7) *kaasusumuttimella* tarkoitetaan välinettä, jolla voidaan levittää ilmaan kyynelkaasua tai käyttö- tarkoitukseltaan ja vaikutukseltaan siihen verrattavaa lamaanuttavaa ainetta;

8) *kiinniajamisella* tarkoitetaan kulkuneuvon tavoittamista ja siihen liittyviä toimenpiteitä, joilla pyritään estämään pakenevan kulkuneuvon kulku;

9) *kulkuneuvolla uhkaamisella* tarkoitetaan kulkuneuvon kiinteässä tuntumassa yleensä hälytyslaittein tapahtuvaa seuraamista tarkoituksena saada seurattavan kulkuneuvon kuljettaja luopumaan pakenemisesta;

10) *lamautusheitteellä* tarkoitetaan heitetävää esinettä, josta leviää kohteessa ilmaan kyynelkaasua tai käyttö- tarkoitukseltaan ja vaikutukseltaan siihen verrattavaa lamaanuttavaa ainetta, taikka joka valo- ja äänivaikutuksensa johdosta tekee kohdehenkilön tilapäisesti toimintakyvyttömäksi;

11) *patukka-ammuksella* tarkoitetaan ampuma-aseella ammuttavaa tylppää ammusta, jonka tarkoituksena on kohdehenkilöön suuren iskuenergian kohdistamalla tehdä hänet tilapäisesti toimintakyvyttömäksi ilman hänelle aiheutuvia vakavia tai pysyviä vammoja;

12) *piikkimatolla* tarkoitetaan ajoradalle asetettavaa, piikeistä tai vastaavista kulkuneuvon renkaat tai telan rikkovista esineistä koostuvaa välinettä, jonka avulla pyritään pysäyttämään kulkuneuvo tai alentamaan sen nopeutta;

13) *sululla* tarkoitetaan kulkuneuvon ajo- väylän kaventamista tai kulkusuunnan katkaisemista toisen kulkuneuvon avulla toimenpiteiden kohteena olevan kulkuneuvon nopeuden alentamiseksi tai sen ohjaamiseksi halutulle reitille;

14) *varoituspansoksella* tarkoitetaan aikasytytteistä, vedessä toimivaa alusta vastaan pääasiassa varoituksen antamiseksi käytettävää räjähdettä;

15) *valo-ääni -ammuksella* tarkoitetaan ampuma-aseella ammuttavaa ammusta, joka valo- ja äänivaikutuksensa johdosta tekee kohdehenkilön tilapäisesti toimintakyvyttömäksi.

5 §

Voimakeinot

Voimankäyttötilanteessa käytettäviä voimakeinoja ovat:

1) fyysinen voimankäyttö ilman voimankäyttövälineitä, esimerkiksi hallinta- ja sidontaotteiden käyttäminen;

2) käsirautojen ja muiden kahlitsemisvälineiden käyttäminen;

3) patukan käyttö;

4) kaasusumuttimen tai lamautusheitteen käyttö;

5) koiran käyttö;

6) varoituspansoksen käyttö;

7) aseenkäyttö.

Kulkuneuvon pysäyttämässä käytettäviä voimakeinoja ovat lisäksi este, kiinniajaminen, kulkuneuvolla uhkaaminen, piikkimatto ja sulku.

6 §

Voimakeinoja lievemmit menetelmät

Rajavartiolaitoksen toiminnassa tulee aina ennen voimakeinojen käyttöä pyrkiä muiden, voimakeinoja lievempien toimintatapojen käyttämiseen. Tällaisia voimakeinoja lievempiä tilanteenhallintamenetelmiä ovat ainakin

1) kohdehenkilön puhuttaminen, neuvottelu, sovinnollisuuden edistäminen ja muut vastaavat toimenpiteet;

2) neuvot, kehotukset ja sanalliset varoitukset;

3) käskyt, kiellot ja määräykset.

7 §

Voimakeinojen käytöstä luopuminen

Voimakeinoja ei tule lainkaan käyttää rajavartiolain 12 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, joissa toimenpiteen loppuun saattaminen voisi johtaa kohtuuttomiin seurauksiin tavoiteltavaan tulokseen nähden.

8 §

Voimakeinojen käytön yleiset periaatteet

Jos rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseksi on välttämätöntä käyttää voimakeinoja, on niitä käytettävä vain siinä määrin ja siihen saakka, kuin laissa säädetyn virkatehtävän suorittamiseksi välttämättä on tarpeen ottaen huomioon sen, mitä rajavartiolain 24 §:ssä on säädetty voimakeinojen puolustettavuudesta (*lievemmän keinon periaate*).

Edellä 5 §:ssä mainitut voimakeinot eivät ole tärkeys- tai ajallisessa järjestyksessä, vaan kussakin tilanteessa käytettävät voimakeinot on ratkaistava tilanteen mukaisesti lievemmän keinon periaatteen edellyttämällä tavalla.

Aloitettujen voimakeinojen käytöstä on luovuttava, jos tilanne on muuttunut sellaiseksi, ettei edellytyksiä voimakeinojen käynnistämiseen enää ole.

9 §

Aseenkäyttö

Aseen tai varoituspanoksen käyttöä on

pidettävä äärimmäisenä voimakeinona, johon tulee turvautua vain erityisen vakavissa tilanteissa.

Aseen tai varoituspanoksen käytöstä on varoitettava kohdehenkilöä tai -alusta selvästi havaittavalla tavalla etukäteen, ellei se tilanne kokonaisuutena arvioiden ja olosuhteet huomioon ottaen ole mahdotonta tai epätarkoituksenmukaista.

10 §

Vastarinnan murtaminen

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön murtaukseen kohdehenkilön fyysisen aktiivisen tai passiivisen vastarinnan, jolla tämä pyrkii estämään rajavartiomiehen lakiin perustuvan toimenpiteen suorittamisen, ellei jäljempänä toisin säädetä. Erityisestä syystä voidaan ampuma-asetta kuitenkin käyttää kaasu-, patukka- tai valo-ääni -ammuksen ampumiseen.

Muiden voimakeinojen käyttäminen on vastarinnan murtamiseksi sallittua sen mukaan kuin tässä asetuksessa tarkemmin säädetään.

11 §

Rajanylityspaikan sulkeminen, eristäminen ja tyhjentäminen sekä väkijoukon hajottaminen

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön rajanylityspaikan sulkemiseksi, eristämiseksi tai tyhjentämiseksi taikka väkijoukon hajottamiseksi rajanylityspaikalla, ellei jäljempänä toisin säädetä. Erityisestä syystä voidaan ampuma-asetta kuitenkin käyttää kaasu-, patukka- tai valo-ääni -ammuksen ampumiseen.

Muiden voimakeinojen käyttäminen tässä pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamiseksi on sallittua sen mukaan kuin tässä asetuksessa tarkemmin säädetään.

12 §

Henkilön poistaminen rajanylityspaikalta

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön henkilön rajanylityspaikalta poistamiseksi. Erityisestä syystä voidaan ampuma-

asetta kuitenkin käyttää kaasu-, patukka- tai valo-ääni -ammuksen ampumiseen esimerkiksi rajanylityspaikalle linnoittautuneen henkilön vastarinnan murtamiseksi.

Muiden voimakeinojen käyttäminen henkilön rajanylityspaikalta poistamiseksi on sallittua sen mukaan kuin tässä asetuksessa tarkemmin säädetään.

13 §

Kiinniottamisen toimittaminen

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön kiinniottamisen toimittamiseksi.

Muiden voimakeinojen käyttäminen kiinniottamisen toimittamiseksi on sallittua sen mukaan kuin tässä asetuksessa tarkemmin säädetään.

14 §

Vapautensa menettäneen pakenemisen estäminen

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi.

Muiden voimakeinojen käyttäminen pakenemisen estämiseksi on sallittua sen mukaan kuin tässä asetuksessa tarkemmin säädetään.

15 §

Esteen poistaminen

Rajavartiomies voi käyttää tärkeän virkatoimensa suorittamisen estävän tai sen suorittamista merkittävästi haittaavan esteen poistamiseksi kaikkia rajavartiolaitoksen voimakeinoja. Aseen tai varoituspanoksen käytöstä ei kuitenkaan saa aiheutua kenellekään kohtuutonta vaaraa.

16 §

Välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estäminen

Rajavartiomies voi lievemmän keinon periaatetta noudattaen pysäyttää välitöntä vaaraa jonkun hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan tarpeellisia voimakeinoja

käyttäen. Aseen tai varoituspanoksen käyttöä koskevan päätöksen tulee perustua tilanteen vaarallisuuden lisäksi kohdehenkilön tai -aluksen välittömästi voimakeinojen käyttötilannetta edeltäneeseen toimintaan taikka kohdehenkilön aseistautumiseen, häiriytyneisyyteen tai näihin verrattaviin vastaaviin olosuhteisiin.

Aseenkäyttö tie- tai maastoliikenteessä olevaa kulkuneuvoa kohtaan tässä pykälässä tarkoitettujen päämäärien saavuttamiseksi on sallittua vai siinä tapauksessa, että aseenkäyttö olisi sallittua kaikkia kulkuneuvossa olevia henkilöitä kohtaan.

17 §

Kulkuneuvon pysäyttämisessä noudatettavat yleiset periaatteet

Kulkuneuvon pysäyttämiseen käytettävät toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Toiminnassa on erityisesti otettava huomioon sivullisten turvallisuus. Rajavartiolaitos ei saa omalla toiminnallaan aiheuttaa kenellekään tarpeetonta vaaraa. Vaaraa aiheuttavan menettelytavan sijasta tulee harkita vaihtoehtoisia keinoja tilanteen ratkaisemiseksi.

Kulkuneuvon pysäyttämiseen ei tule lainkaan ryhtyä rajavartiolain 12 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, joissa toimenpiteen loppuun saattaminen voisi johtaa kohtuuttomiin seurauksiin tavoiteltavaan tulokseen nähden.

Kulkuneuvon pysäyttämiseksi voidaan, jolleivät muut toimenpiteet johda tavoiteltuun lopputulokseen, käyttää voimakeinoja sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

18 §

Kulkuneuvon pysäyttämisessä näytettävät merkit

Pysäytettävälle kulkuneuvolle on mahdollisuuksien mukaan näytettävä pysäytysmerkki. Rajavartiomiehen merkinantojen ja määräysten kulkuneuvon pysäyttämiseksi tulee olla selvästi havaittavia ja ymmärrettäviä. Merkin tarkoituksen ja kohteen tulee olla yksiselitteinen. Merkki on annettava kysei-

selle liikennevälineelle säädetyllä ja yleisesti käytetyllä tavalla. Pysäytysmerkki voi olla myös suullisesti, käsimerkein tai muutoin yleisesti tunnistettavin keinoin annettu.

Merkki tulee pyrkiä antamaan siten, että kuljettajalla on mahdollisuus tunnistaa, että sen antaja on rajavartiomies.

Jos rajavartiomiehen antamaa pysäytysmerkkiä ei noudateta, on merkki tilanteen sen mahdollistaessa pyrittävä toistamaan. Merkki on tarvittaessa toistettava seuraamalla pysäytysmerkin tai -käskyn laiminlyönyttä kulkuneuvoa.

19 §

Voimakeinot tie- tai maastoliikenteeseen käytettävän kulkuneuvon pysäyttämisessä

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön tie- tai maastoliikenteessä käytettävän kulkuneuvon pysäyttämiseksi ellei 16 §:ssä toisin säädetä. Kulkuneuvon pysäyttämisessä ei tule käyttää myöskään muita voimakeinoja kulkuneuvolla uhkaamista, piikkimattoa ja estettä lukuun ottamatta. Kulkuneuvon pysäyttämiseksi voidaan myös tehdä ilma-aluksella uhkaava tai hyökkäävä liike.

20 §

Tie- tai maastoliikenteeseen käytettävän kulkuneuvon pysäyttäminen piikkimaton avulla

Tie- tai maastoliikenteeseen käytettävän kulkuneuvon pysäyttämiseen saadaan käyttää piikkimattoa. Piikkimattoa käytetään esteen tai sulun avulla kavennetulla ajoradan osalla.

Piikkimatto on pyrittävä tekemään mahdollisimman havaittavaksi. Muu liikenne on mahdollisuuksien mukaan pysäytettävä riittävän etäälle piikkimatosta, tai se on ohjattava kiertotielle.

Moottoripyörän ja mopon pysäyttämiseen saadaan piikkimattoa käyttää vain, jos kuljettajaa voidaan pitää vaarallisena toisen hengelle tai terveydelle, piikkimaton havaittavuus on varma ja pysäytettävä moottoripyörä saadaan ajatettua piikkimattoon alhaisella nopeudella.

21 §

Tie- tai maastoliikenteeseen käytettävän kulkuneuvon pysäyttäminen esteen avulla

Tie- tai maastoliikenteeseen käytettävän kulkuneuvon pysäyttämiseen saadaan käyttää estettä. Pysäyttämisessä ei kuitenkaan saa käyttää sellaista estettä, josta voi törmäyksen yhteydessä aiheutua erityistä vaaraa.

Esteen käytössä on soveltuvin osin otettava huomioon piikkimaton käytölle 20 §:ssä säädetyt edellytykset.

22 §

Vesikulkuneuvon pysäyttämisessä käytettävät voimakeinot

Rajavartiomiehen ei tule turvautua aseenkäyttöön vesiliikennelaisissa (463/1996) tarkoitettua vesikulkuneuvoa pysäyttäessä ellei 16 §:ssä toisin säädetä. Vesikulkuneuvon pysäyttämisessä ei tule käyttää myöskään muita voimakeinoja estettä, kiinniajamista, kulkuneuvolla uhkaamista ja sulkua lukuun ottamatta. Vesikulkuneuvon pysäyttämiseksi voidaan myös tehdä ilma-aluksella uhkaava tai hyökkäävä liike.

23 §

Raidekulkuneuvon pysäyttäminen

Rajavartiolaitoksen tulee raidekulkuneuvon pysäyttämiseksi olla yhteydessä raideliikenteen liikenteenohjauskeskukseen sopivan menettelytavan löytämiseksi.

24 §

Ilma-aluksen lennon keskeyttäminen

Rajavartiomiehellä ei ole toimivaltaa määrätä ilma-alusta laskeutumaan.

25 §

Voimakäyttövälineet ja voimankäyttökoulutus

Rajavartiomiehellä on oikeus virkatehtävässään kantaa ja käyttää vain rajavartiolaitoksen esikunnan hyväksymiä voimankäyttö-

välineitä. Ampuma-aseissa saadaan käyttää vain rajavartiolaitoksen esikunnan hyväksymiä lisävarusteita, kantolaitteita ja ampumatarvikkeita.

Rajavartiomiehen tulee olla saanut kantamansa ja käyttämänsä voimankäyttövälineen koulutus rajavartiolaitoksessa tai poliisissa. Lisäksi hänen tulee olla suorittanut hyväksytysti kyseisen ampuma-asetyypin tasokokeen rajavartiolaitoksessa tai poliisissa.

Rajavartiomiehen tulee olla saanut kulkuneuvon pysäyttämässä käyttämänsä voima-

keinin koulutus rajavartiolaitoksessa tai poliisissa.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan rajavartiolaitoksen esikunnan rajavartiolaitoksen aseista ja muista voimankäyttö- ja suojavälineistä sekä niiden käytöstä ja koulutuksesta 29 päivänä kesäkuuta 2001 antama määräys RVLPK 2.16.

Helsingissä 17 päivänä heinäkuuta 2003

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö Jaakko Smolander

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 700

Maa- ja metsätalousministeriön ilmoitus

maa- ja metsätalousministeriön asetuksesta kasvituotteiden maahantuonnissa, maastaviennissä ja markkinoinnissa noudatettavista kasvinsuojelun vaatimuksista annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 15 päivänä heinäkuuta 2003

Maa- ja metsätalousministeriö ilmoittaa Suomen säädöskokoelmasta 25 päivänä helmikuuta 2000 annetun lain (188/2000) 4 §:n nojalla:

Maa- ja metsätalousministeriö on antanut seuraavan asetuksen:

Asetuksen nimi	n:o	antopäivä	voimaantulo
MMM:n asetus kasvituotteiden maahantuonnissa, maastaviennissä ja markkinoinnissa noudatettavista kasvinsuojelun vaatimuksista annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen muuttamisesta	54/03	15.7.2003	22.7.2003

Edellä mainittu asetus on julkaistu maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa. Asetus on saatavissa maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta, osoite (Mariankatu 23, Helsinki), PL 310, 00023 Valtioneuvosto, puhelin (09) 5765 111.

Helsingissä 15 päivänä heinäkuuta 2003

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaaja*

Ylitarkastaja Hannele Sankari

Komission direktiivi 2002/36/EY (32002L0036); EYVL N:o L 116, 3.5.2002, s. 16
 Komission direktiivi 2003/21/EY (32003L0021); EYVL N:o L 78, 25.3.2003, s. 8
 Komission direktiivi 2003/22/EY (32003L0022); EYVL N:o L 78, 25.3.2003, s. 10
 Komission direktiivi 2003/46/EY (32003L0046); EYVL N:o L 138, 5.6.2003, s. 45
 Komission direktiivi 2003/47/EY (32003L0047); EYVL N:o L 138, 5.6.2003, s. 47

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 696—700, 2 arkkia